

Max Stirner

Ainoa ja hänen omistuksensa

Ainoa ja hänen omistuksensa

Max Stirner

Ainoa ja hänen omistuksensa

Suomentanut:

Filip Poutintsev

Vuonna 1844 ilmestynyt saksalainen alkuteos:

Der Einzige und sein Eigentum

Max Stirner

Copyright © 2026 Filip Poutintsev

Kääntäjä ja julkaisija:

Filip Poutintsev

Kannen kuva:

Max Stirnerin muotokuva, Friedrich Engelsin piirtämänä, n. 1845

Kannen suunnittelu:

Filip Poutintsev

ISBN: 978-952-80-7572-1

Kustantaja:

BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki,
bod@bod.fi

Kirjapaino:

Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

Sisällys

Sisällys.....	5
Johdanto – Egoismi ja anarkismi.....	7
Stirnerin filosofia ja sen jälkivaikutus.....	25
Stirner ja Nietzsche.....	36
Tästä käännöksestä.....	43
Ainoa ja hänen omistuksensa.....	45
En aseta asiani minkään ulkopuolisen varaan.....	47
Ensimmäinen osa: Ihminen.....	50
LUKU: I – Ihmiselämä.....	51
LUKU: II – Vanhan ja uuden ajan ihmiset.....	58
Vanhat.....	59
Uudet.....	69
Henki.....	73
Riivatut.....	80
Haamu.....	86
Pakkomielle.....	91
Hierarkia.....	112
Vapaat.....	147
Poliittinen liberalismi.....	148
Sosiaalinen liberalismi.....	168
Inhimillinen liberalismi.....	177
Huomautus.....	199

Toinen osa: Minä.....	208
LUKU: I – Omaehtoisuus.....	209
LUKU: II – Omistaja.....	228
Minun valtani.....	243
Minun kanssakäymiseni.....	271
Minun itsenautintoni.....	395
LUKU: III – Ainoa.....	442
Viitteet.....	448

Johdanto – Egoismi ja anarkismi

Max Stirner (1806–1856), oikealta nimeltä Johann Kaspar Schmidt, on maailmankuulu saksalainen filosofi, jonka teoksia ei ole jostain kummallisesta syytä koskaan aikaisemmin käännetty suomeksi. Tai, onhan syy selvä: hänen filosofiansa on liian mul-listava. Heti ilmestymisen jälkeen hänen kirjansa joutui saman tien kiellettyjen kirjojen listalle monissa Saksan kuningas-kunnissa. Itse Stirner joutui eroamaan opettajan virastaan yhteiskunnallisen painostuksen ja erimielisyyksien vuoksi – ihmis-kunta ei ollut vielä valmis hänen ajatuksilleen, eikä se luultavasti vielääkään ole.

Stirnerin filosofiaa kutsutaan egoistiseksi anarkismiksi – siinä kaksi termiä, joihin on lähes tabumaisen vihamielinen ennakoasenne kulttuurissamme. Mutta kun tutkitaan hänen ajatuk-siaan lähemmin, paljastuu, että ne ovat kaiken toiminnan ja ajat-telemisen ydin.^A Me kaikki olemme egoisteja, toisin sanoen itsekkäitä, jopa altruistiset ihmiset, ne jotka tekevät muille hyvää, tekevät tämänkin itsekkäistä motiiveista johtuen.^B Tämä on luon-nollista ja loogista. Miksi minun pitäisi välittää jostain toisesta

A) **Thomas Hobbes: *Leviathan* (1651).** Hobbes oli yksi ensimmäisistä filosofiista, joka esitti radikaalin psykologisen egoismin. Hänen mukaansa ihminen on luonnostaan itsekäs olento, jonka kaikki teot tähtäävät oman edun, turvallisuuden tai maineen turvaamiseen. Jopa sääli on Hobbesin mukaan egoistista: se on mielikuvittelua siitä, että sama onnettomuus voisi kohdata meitä itseämme.

B) **Richard Dawkins: *The Selfish Gene* (1976).** Biologisesta näkö-kulmasta Dawkins osoittaa, että jopa eläinkunnan uhrautuvuus ja altruismi ovat keinoja varmistaa omien geenien selviytyminen. Yksilö voi uhrautua, jos se hyödyttää hänen sukulaisiaan (geeniperi-määnsä), mikä tekee "epäitsekkyydestä" geneettistä itsekkyyttä.

ihmisestä enemmän kuin itsestäni? Eihän hän ole minä! Mehän olemme kaksi täysin eri subjekta. Minä merkitsen itselleni kaikkea. Minä olen itselleni koko maailmankaikkeus. Olemassaoloni on koko maailma. Ja tämä toinen ihminen... se ei ole minulle kuukaan.

Yhteiskunnassa egoismiin on hassu ja samalla epälooginen suhtautuminen. Jotta tätä suhtautumista voisi tutkia, egoismi on syytä jakaa mikro- ja makrotason egoismiin.

Kun tarkastellaan mikrotason egoismia, eli yksittäistä, yksintoimivaa ihmistä joka ajattelee vain omaa etuaan, niin yhteiskunnassa on häneen erittäin negatiivinen ennakkواسenne. Sellaisen ihmisen kanssa ei tahdota olla väleissä, eikä häntä edes kunnioiteta. Tällaista mikrotason egoismia usein väärin ymmärretään toisten oikeuksien polkemiseksi. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkansa.^A Jo itse Oscar Wilde sanoi: *"Itsekkyyys ei ole se, että elää niin kuin itse haluaa, vaan se, että vaatii muita elämään niin kuin itse haluaa."*^B Mikrotason egoisti ei välitä muista ihmisistä, eikä tee heille mitään hyvää, mutta hän ei tee heille pahaakaan, itse pahan tekemisen vuoksi. Tämä voi kuulostaa kylmältä asenteelta, mutta todellisuudessa se vain tarkoittaa, että minä en ole vastuussa muista, olen vastuussa vain itsestään, ja se koskeen yhtä-

A) **Ayn Rand: *The Virtue of Selfishness* (1964).** Rand argumentoi, että yhteiskunnallinen kukoistus on mahdollista vain, jos mikrotason egoismi hyväksytään moraalisenä hyveenä. Hän näkee altruismin vaatimuksen tuhoisana yhteiskunnalle ja yksilölle. Rand analysoi "epäitsekkyyden" manipulatiivista luonnetta. Hän väittää, että altruismiin perustuvat aatteet vaativat ihmisiä luopumaan elämästään muiden hyväksi, mikä on itsessään raakaa ja sortavaa. Ne, jotka syyllistävät muita itsekkyydestä, ovat Randin mukaan "hengellisiä kannibaaleja", jotka haluavat elää muiden ponnistelujen ja syyllisyyden kustannuksella.

B) **Oscar Wilde: *The Soul of Man under Socialism* (1891)**

läisesti kaikkia.^A En tee muille hyvää, enkä pahaa, koska kunnioitan muiden valinnanvapautta. Siltä osalta egoistinen ajattelu ei ole edes ristiriidassa Jeesuksen kultaisen säännön kanssa. Itsekäs asenne ei tee ihmisestä ”pahaa” tai ”vaarallista” yhteiskunnalle. Päinvastoin – väkivalta tai rikollisuus ei hyödytä itsekästä yksilöä, sillä silloin myös hänen asemansa on uhattuna. Turvallinen ja toimiva yhteiskunta hyödyttää kaikkia, siksi egoistikin valitsee sen.

Mikrotason egoisti on aina individualisti ja libertaristi, jolle vapaus ja oma oikeus olemiseen on ensimmäisellä sijalla, ja hän ymmärtää myös muiden tarpeen samanlaiseen vapauteen. Kun sitten siirrytään makrotason egoismiin, asia muuttuvat täysin päinvastaiseen suuntaan.

Makrotason egoismi, on yhteiskunnallisesti virittäytynyttä egoismia, jossa vain yhden ihmisryhmän ideoita lähdetään ajamaan muka koko yhteiskuntaa edistävinä aatteina.^B Tällöin siirrytään juuri tähän toisten oikeuksien polkemiseksi, joka ensisijaisesti tapahtuu keskitetyssä valtiojärjestelmässä, jossa hallitseva eliitti ”yhteiskunnan” tai ”valtion” etuihin viitaten polkee yk-

A) **Bernard Mandeville: *The Fable of the Bees: or, Private Vices, Public Benefits* (1714).** Mandeville esitti teorian, jonka mukaan yksilöiden ”paheet” ovat yhteiskunnallisen kehityksen ja hyvän moottoireita. Hänen mukaansa kukaan ei toimi puhtaasta hyvydestä, vaan yhteiskunta pysyy koossa, koska ihmisten itsekkyys pakottaa heidät yhteistyöhön.

B) **Murray Rothbard: *Anatomy of the State* (1974).** Rothbard purkaa teoksessaan valtion myytin. Hän määrittelee valtion organisatioksi, joka hankkii tulonsa pakolla ja väkivallalla. Rothbardin mukaan eliitti tarvitsee ideologian (kuten ”yleinen etu” tai ”isänmaallisuus”) saadakseen kansan hyväksymään oman riistonsa. Hän kutsuu tätä ”valtiouuskonnoksi”, jonka avulla eliitti naamioi omat etunsa koko yhteiskunnan eduiksi.

silöiden oikeuksia ja vapautta. Valtio tai yhteiskunta ei kuitenkaan ole "ihminen", sillä ei ole, eikä saa olla samanlaista itseisarvoa kuin ihmisellä. Valtion tulisi palvella ihmisiä, ja olla hyödyksi heille, ei päinvastoin.^A Ei ole mitään järkeä luoda yhteiskunnallista hirviötä (valtio), jonka takia kaikki yksilöt sitten kärsivät.^B

Makrotaso egoismissa itsekkyyks sekoittuu vallanhaluun, kauteellisuuteen sekä mielen tasapainottomuuteen, ja muita ei enää kohdella vapaina ihmisinä.^C Siksi nykyaikaisessa näennäisdemokratiassa valtio usein tunkee nokkaansa yksityisten ihmisten asioihin. Hallitsevan joukon mielestä ihmisten pitää elää jollakin tietyllä tavalla jopa silloin kun kysymys ei ole lakien noudattamisesta ja rikkomisesta. Ihmisiltä vaaditaan tietyn

-
- A) **Ludwig von Mises: *Omnipotent Government* (1944).** Mises varoittaa "kaikkivaltiaasta valtiosta", joka näkee itsensä päämääränä ja kansalaiset vain välineinä. Hän argumentoi, että yhteiskunta ei ole itsenäinen olento, vaan se koostuu vain yksilöistä. Misesin mukaan valtiojärjestelmä, joka asettaa oman säilymisensä yksilöiden hyvinvoinnin edelle, tuhoaa lopulta itsensä ja kansalaisensa.
- B) **Frederic Bastiat: *La Loi* (1850).** Bastiatin mukaan valtio on "suuri fiktio, jonka kautta kaikki yrittävät elää muiden kustannuksella". Hän painotti, että laki ja valtio ovat olemassa vain suojellakseen yksilön luonnollisia oikeuksia (elämää, vapautta ja omaisuutta). Jos valtio alkaa käyttää valtaansa näiden oikeuksien polkemiseen "yhteisen hyvän" nimissä, se muuttuu hirviöksi, jota hän kutsui "lailliseksi ryöstöksi".
- C) **Alfred Adler: *The Practice and Theory of Individual Psychology* (1927).** Psykologi Adler esitti teorian pätevyyden tavoittelusta ja sen vääristymisestä. Hänen mukaansa vallanhimo on usein ylikompensaatiota syvästä alemmuuskompleksista. Kun mielen tasapaino horjuu, yksilö ei enää tavoittele yhteisöllistä hyvää, vaan hänestä tulee "vallanhimoinen neurootikko", joka näkee muut ihmiset vain esteinä tai alamaisina.

”yleisen mielipiteen” tukemista. Sananvapautta rajoitetaan ilmasta revittyihin valetermeihin viitaten.^A Vaikka teoriassa ihmisille annetaan lupa omaan mielipiteeseen, vakaumukseen tai ideologiaan, niin käytännössä niitä ei suvaita, jos ne eroavat liian jyrkästi valtavirran dogmeista.^B

Mutta edellä mainittu syrjintä ei tule pelkästään hallitsevaa ryhmä suunnalta. Myös tavalliset makrotason egoistit tyrkyttävät raivokkaasti yhteiskunnan dogmeja niitä tunnustamattomille. Yksilö pakotetaan elämään ja ajattelemaan tiettyjen normien mukaan.^C Ajattelua määräävät kollektiivinen tajunta ja yhteismoraali. Enemmistön mielipide määrää sokeasti mitä saa ja ei

-
- A) **Noam Chomsky: *Necessary Illusions: Thought Control in Democratic Societies* (1989).** Chomsky osoittaa, kuinka vapaissa yhteiskunnissa ajattelua hallitaan tehokkaammin kuin diktatuureissa. Koska väkivaltaa ei voida käyttää samalla tavalla, eliitti käyttää ”mielipiteen rajaamista”. Ihmiset saavat väitellä kiihkeästi, mutta vain tarkasti rajatun konsensuksen sisällä. Ne, jotka menevät rajan yli, leimataan ”epäluotettaviksi” tai heidän sanomisiaan pidetään vaarallisina käyttämällä kielellisiä leimoja.
- B) **Herbert Marcuse: *One-Dimensional Man* (1964).** Marcuse analysoi, kuinka moderni yhteiskunta tukahduttaa vastarinnan luomalla ”yksiulotteisen” ajattelutavan. Hänen mukaansa sananvapautta käytetään sumuverhona: ihmisille annetaan lupa puhua, mutta kieli ja käsitteet on määritelty niin, etteivät ne voi haastaa vallitsevaa järjestelmää. Marcuse kutsui tätä ”repressiiviseksi suvaitsevaisuudeksi”: valtavirta suvaitsee vain sellaisia mielipiteitä, jotka eivät uhkaa sen perusdogmeja.
- C) **Byung-Chul Han: *The Expulsion of the Other* (2016).** Han kuvaa, kuinka nyky-yhteiskunta on muuttunut ”samanlaisuuden helvetiksi”. Hänen mukaansa ”toiseus” ja poikkeavuus eliminoidaan hienovaraisesti digitaalisen sosiaalisen paineen ja miellyttämisen kulttuurin kautta. Jos et jaa enemmistön konsensusta, algoritmit ja sosiaaliset verkostot ”suodattavat” sinut pois.

saa sanoa, tai tehdä.^A Siinä, missä mikrotason egoisti haluaisi vain elää rauhassa oman mielensä mukaan, makrotason egoisti ei anna hänelle sitä mahdollisuutta. Uhkana on aina yhteiskunnasta poissulkeminen: "jos et ole samanlainen kuin me, et ole meidän kanssa".^B Lisäksi ne, jotka kaikkein äänekkäämin huu-tavat suvaitsevuuden puolesta, ovat samalla valmiita kaikkein aggressiivisemmin tuhoamaan niitä, jotka eivät ole heidän kanssaan samaa mieltä.^C Tämä yhteiskunnallinen asenne on äärimmäisen egoistinen ja sortava. Se toki naamioidaan tasa-arvoksi, empatiaksi tai toisten auttamiseksi, mutta sen käyttämistä likaisista voimakeinosta näkee heti totuuden.

Hassua on se, että yhteiskunnassa tällaista makrotason

-
- A) **Elisabeth Noelle-Neumann: *The Spiral of Silence* (1984).** Noelle-Neumann selittää sosiaalisen mekanismin: ihmiset tarkkailevat jatkuvasti, mitkä mielipiteet ovat "hyväksytyjä". Jos yksilö huomaa, että hänen näkemyksensä poikkeaa valtavirrasta, hän vaikenee poissulkemisen pelossa. Tämä luo illuusion siitä, että enemmistö on suurempi kuin se todellisuudessa onkaan, ja vahvistaa hallitsevan dogman asemaa.
- B) **John Stuart Mill: *On Liberty* (1859).** Mill loi käsitteen "enemmistön tyrannia". Hän argumentoi, että yhteiskunnallinen painostus ja yleinen mielipide voivat olla jopa lakia vaarallisempia vapaudelle. Millin mukaan yhteiskunta pyrkii pakottamaan omat arvonsa yksilölle "psykologisella pakolla", eli uhkaamalla sulkea yhteisön ulkopuolelle ne, jotka ajattelevat eri tavalla.
- C) **Greg Lukianoff & Jonathan Haidt: *The Coddling of the American Mind* (2018).** Kirjoittajat analysoivat nykyajan yliopistokulttuuria ja "turvallisten tilojen" vaatimusta. He osoittavat, kuinka suvaitsevaisuuden ja turvallisuuden nimissä on syntynyt ilmapiiri, jossa valtavirrasta poikkeaviin mielipiteisiin reagoidaan suoranaisena väkivaltana. Tämä johtaa aggressiiviseen cancel-kulttuuriin, jossa poikkeavat äänet pyritään tuhoamaan sosiaalisesti ja ammatillisesti.

egoismia, ei nähdä itsekkyytenä, eikä sitä vastusteta kuten mikrotason egoismia. Ken tietää, ovatko nämä ihmiset tietämättömiä tai liian tyhmiä näkemään totuuden, vai ymmärtävätkö he kaiken, mutta tarkoituksella valehtelevat ja yrittävät johtaa muita harhaan?

Joka tapauksessa, kuten näemme, myös hyvántahtoiseksi luultua ajatusmallia ohjaa egoismi, jopa vielä enemmän kuin perinteistä itsekkyyttä. Ja ne jotka syyllistävät muita egoismista, osoittavat itse vielä rajumpaa itsekkyyttä ja toisten ihmisten oikeuksien systemaattista laiminlyöntiä sekä sortoa.^A Näin ollen egoismi on kuin ihmismielen alkuaine, joka aina löytyy jokainen aatteen ja idea taustalta, kun kaivetaan tarpeeksi syvälle. Jokainen ihminen on egoisti, riippumatta siitä myöntääkö hän sen vai ei.^B Ihmisiä ei näin ollen tulisi jakaa itsekäisiin ja epäitsekäisiin, vaan rehellisiin egoisteihin (mikrotasolla toimiviin) ja epärehellisiin (makrotasolla toimiviin). Rehellinen egoisti uskalltaa myöntää, että hän on itsekäs eikä pelkää syyllistämistä. Tällainen oli esimerkiksi Max Stirner. Epärehellinen sen sijaa tekee kaikkensa näyttäytyäkseen uhrautuvaiselta, mutta mehän tie-

A) **Friedrich Nietzsche: *Zur Genealogie der Moral* (1887).** Nietzsche kutsuu tätä ilmiötä nimellä ressentimentti (kauna). Hän osoittaa, kuinka itseään hyviksi väittävät ihmiset käyttävät moraalia ja syyllistämistä vallankäytön välineenä. He saavat nautintoa siitä, että voivat "tuomita" muita egoismista. Nietzsche tällainen altruismi on itsekkyyden vaarallisin muoto: se on heikon yritys hallita vahvaa istuttamalla tähän huono omatunto.

B) **Francois de La Rochefoucauld: *Reflexions ou sentences et maximes morales* (1665).** La Rochefoucauld analysoi ihmisten motiiveja hienovaraisesti ja totesi, että hyveet ovat usein vain naamioituja paheita. Hänen kuuluisin mietelmänsä kuuluu: "Hyveet hukuvat itsekkyyteen kuin joet mereen." Hänen mukaansa jopa vaatimattomuus tai ystävällisyys ovat usein vain keinoja saada muiden suosiota tai hallita heitä. Itsekkyys on kaikessa läsnä oleva voima.

dämme, miten asiat oikeasti ovat.

Mitä tulee anarkismiin, niin se on ainoa valtiomuoto, jolla on niin negatiivinen asema, ettei sitä olla koskaan virallisesti kokeiltu missään. Näin ollen Winston Churchill, oli väärässä sanoessa, että *"demokratia huonoin valtiomuoto, lukuun ottamatta kaikkia muita, joita on jo kokeiltu"*,^A koska kaikkia ei todellakaan ole vielä kokeiltu.

Anarkismin puolesta puhuu myös se, että sen on käytännössä aina esihistoriallisesta ajasta lähtien ollut luonnonmukaisin valtiomuoto.^B "Luonnonmukaisella" tarkoitetaan sitä, että jos mitään valtiomuotoa ei väkisin ylläpidetä, niin yhteiskunta palaa aina takaisin anarkismiin. Näin ollen voidaan olettaa, että anarkismi on ihmismielelle kaikista luontevin.^C Tämä on helposti ymmärrettävissä, sillä kuka terveessä järjessä keksisi kasan sääntöjä, joilla rajoittaa jo entisestään vaikeaa elämäänsä. Lakeja ei koskaan kehitetty itselleen. Hallitsijat ottivat ne käyttöön aina muita varten, jotta muut eivät saa tehdä jotakin. Mutta hallitsija itse oli aina lakien yläpuolella. Näin ollen kaipuu anarkismiin, on

A) **Winston Churchill: *Speech to the House of Commons* (1947)**

B) **Pjotr Kropotkin: *Mutual Aid: A Factor of Evolution* (1902).** Kropotkin argumentoi, että esihistorialliset yhteisöt ja eläinkunta perustuvat luonnostaan keskinäiseen apuun ja yhteistyöhön, eivät hierarkiseen valtarakenteeseen. Hänen mukaansa anarkistinen yhteistoiminta on ihmislaajille biologisesti luonnonmukaisempaa kuin valtiollinen pakko, joka on historiallisesti myöhäinen ja "keinotekoinen" kerrostuma.

C) **Marshall Sahlins: *Stone Age Economics* (1972).** Sahlins kuvaa esihistoriallisia metsästäjä-keräilijäyhteisöjä "alkuperäisiksi yltäkylläisyyden yhteiskunniksi". Hänen mukaansa ne olivat luonnostaan anarkistisia ja tasa-arvoisia, ja valtiomuotoinen järjestelmä on historian valossa poikkeustila, joka vaatii jatkuvaa väkivaltaista ylläpitoa toisin kuin omavarainen anarkia.

kaipuu vapautta ja ihmisen luonnollista tilaa kohti.^A

Valtiomuodossa, jossa käytetään keskitettyä valtaa, on valtava määrä ongelmia, joita anarkismissa ei syntyisi. Suurin ja selvinkin ongelma on valtaan päässeiden ihmisten erkaantuminen erilliseksi "elitistiseksi" sosiaaliluokaksi, joka omistaa kaikki resurssit ja päättää kaikista asioista.^B Tällaisessa tilassa heille ei synny mitään tarvetta parantaa tavallisten ihmisten elämää.^C Päinvastoin, tavalliset ihmiset aletaan näkemään kakkosluokan kansalaisina, rahvaana, josta ei enää välitetä. Eroa kärjistyttää entisestään se, että politiikoilla ei ole henkilökohtaista vastuuta päätöksistään ja niiden seurauksista. Siksi kynnys ottaa tyhmiä riskejä tai laiminlyödä tervettä järkeä on pieni, ja koko politiikan

-
- A) **James C. Scott: *The Art of Not Being Governed* (2009).** Antropologi Scott esittää, että suuri osa ihmiskunnan historiasta on ollut tietoista valtion välttämistä. Hän osoittaa, kuinka yhteisöt "palaavat" anarkistisiin rakenteisiin heti, kun valtion ote herpaantuu. Scottin mukaan valtiottomuus ei ole sivilisaation puutetta, vaan luonnollinen tila, jota ihmiset ovat aktiivisesti ylläpitäneet välttääkseen verotusta ja orjuutta.
- B) **C. Wright Mills: *The Power Elite* (1956).** Sosiologi Mills analysoi, kuinka poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen johto sulautuvat yhteen muodostaen yhtenäisen "valtaeliitin". Tämä eliitti jakaa saman maailmankuvaan ja sosiaaliset verkostot, mikä tekee siitä eristäytyneen saarekkeen muun yhteiskunnan keskellä. Millsin mukaan tämä luokka tekee päätöksiä, jotka hyödyttävät eliittiä itseään, samalla kun se markkinoi niitä kansalle "yhteisenä etuna".
- C) **James M. Buchanan: *The Limits of Liberty* (1975).** Julkisen vallinnan teorian kehittäjä Buchanan osoitti, että valtiojärjestelmässä päätöksentekijöillä ei ole kannustinta toimia tehokkaasti tavallisen ihmisen puolesta, koska he eivät ole vastuussa päätöstensä kustannuksista. Anarkistisessa markkinajärjestelmässä resurssien omistus on hajautettu, jolloin jokaisella on suora tarve ja vastuu parantaa omaa ja muiden elämää pärjätäkseen kilpailussa.

kenttä muuttuu peliksi, jossa pelataan ihmiskohtaloilla.^A Koska poliitikot itse päättävät laista, niin he eivät tietenkään säädä sellaisia lakeja, jotka muuttaisivat tilannetta ja veloittaisivat heidät vastaamaan virheistään.

Näin muodostuu tilanne, jossa yksilön ainoa keino vaikuttaa asioihin, on lähteä itse politiikkaan. Mutta silloin järjestelmän ongelma korostuu entisestään, sillä politiikkaan ei enää lähdetä yhteisen hyvän, vaan henkilökohtaisen edun vuoksi. Ja kun valta-asema on saavutettu vuosikymmenien kuluttua, kaikki jäljelle jäänyt energia suunnataan oman aseman parantamiseen ja säilyttämiseen.^B Ihminen ei enää suostu luopumaan eduistaan yhteisen hyvän vuoksi. Siksi valtaa pitävien eliitin kautta oikeudenmukaisuuden saavuttaminen on mahdotonta. Muutos ei voi tulla järjestelmän sisältä, sillä jo rikkinäiseksi suunniteltu järjestelmä ei voi toimia hyvin. Tästä syystä vaikka yhteiskunnallista keskustelu yksilön vapaudesta käydään ahkerasti mitään todellista muutosta parempaan suuntaan ei tapahdu. Ja kun uusia lakeja säädetään, ne usein ovat täysin vastakkaisia sen kanssa

-
- A) **Nassim Nicholas Taleb: *Skin in the Game* (2018).** Taleb analysoi nykyistä järjestelmää ja toteaa, että keskitetyn valtion suurin ongelma on se, että päätöksentekijöillä ei ole "omaa nahkaa pelissä". He eivät joudu kärsimään tekemiensä huonojen lakien tai byrokratian seurauksista. Koska he ovat suojassa päätöstensä vaikutuksilta, järjestelmä pysyy rikkinäisenä ja muutosvastaisena.
- B) **Robert Michels: *Political Parties* (1911).** Michels esitti kuuluisan "oligarhian rautaisen lain". Sen mukaan kaikissa organisaatioissa – mukaan lukien demokraattiset puolueet ja valtiot – valta keskittyy väistämättä pienelle eliitille. Michels osoitti, että kun eliitti on saavuttanut vallan, sen ensisijaiseksi tavoitteeksi muuttuu oman vallan säilyttäminen, ei enää niiden ihanteiden toteuttaminen, joiden avulla se nousi valtaan. Tämä tekee järjestelmän sisältä tulevasta muutoksesta lähes mahdotonta.

Vihdoin, yli 180 vuoden jälkeen on suomeksi ilmestynyt ensimmäinen täydellinen käännös kuuluisan saksalaisen filosofin Max Stirnerin tärkeimmästä teoksesta: "Der Einzige und sein Eigentum" - Ainoa ja hänen omistuksensa.

Vuonna 1844 julkaistu kirja, joka on käynyt useiden maiden "kiellettyjen kirjojen" joukossa, on ollut pitkään monien suomalaisten filosofian harrastajien toive-listalla. Max Stirnerin teos on inspiroinut lukuisia filosofeja sekä yhteiskunnallisia vaikuttajia (mm. Marx, Engels, Nietzsche, Tucker, Steiner, Sartre, Camus) ja kehittänyt eteenpäin varsinkin anarkismin, nihilismin, nominalismin, individualismin, eksistentiaalismin, ja postmodernismin ideoita.

Kirjan kääntäjä ja julkaisija Filip Poutintsev (s. 1987) on ajattelijana ja kirjailijana, jonka asiantuntemusala on Euroopan historia ja filosofia.

